

LIBERTĂȚEA

Abonamentul:

Prețul foii „Libertatea” cu adăusele sale „Foaia Interesantă”, literară-illustrată și „Tovărășia”, economică, — e următorul: pe un an 8 coroane; pe $\frac{1}{2}$ an 4 coroane.
Pentru economi: numai 5 cor. pe an!
 Pentru America doi dolari și jumătate pe an.

Foaie națională politică.

Apare în fiecare Joi.

Inserțiuni:

1 pag. 48 cor., $\frac{1}{2}$ pag. 24 cor., $\frac{1}{4}$ pag. 12 cor. etc. — La inserate ce să dau de mai *multe-ori*, să fac reduceri de taxă

Inserțiunile ca și abonamentele să plătesc înainte.

Manuscripte nu să dau napoi.

Bănuți mărunți...

Era la vre-o lună de zile după alegerile de deputat.

Treceam pe lângă prăvălia, împreună firește cu crîșmă, a unui Jidan, de lâng'un orașel mai mic. Intrau și ieșeau Românii din bolta lui unu după altu. Și doar mulți din ei nici nu să opreau în acest orașel, ci mergeau până la orașul vecin mai mare, în care sunt pravălii românești cu mult mai bune ca a Evreului din vorbă.

Am dat în vorbă cu doi oameni — să vedeau țărani mai deștepti, mai de frunte din un sat vecin, — ce mergeau pe același drum cu mine, spre orașul mai mare.

— Bine, bade dragă, vă văd oameni mai luminați, mai înțelegători de vremuri și de treburi! Cum vă lasă pe d-voastră sufletul să intrați fără nici o părere de rău, în prăvălia și crîșma acestui om, care e știut că ce dovezi dete și la aceste alegeri, despre dragostea ce o poartă poporului românesc? Cine spumega mai tare ca el contra candidatului nostru românesc, cine oprea aci în drum pe alegătorii români din satele vecine și-i vîra în casa sa «de nainte» și-i cumpăra, ca el? Și uite, d-voastră ce iute uitați păcatul lui contra neamului nostru, și îi cărașiți la tărăba lui creștării d-voastre, sudoarea d-voastre!

Oftă odată greu unul din Români și apoi zise:

— Știm, dle, și noi că-i așa. Vedem și noi că-i rău așa, da cu Românii noștri, nu ai ce să faci. Ei intră și mai departe, ca oile, la jidan, că s'au dedat acoalea și nu să gîndesc cu mintea lor mai departe, nu gîndesc că s'ar cădea să-l facă să simță supărarea și scirba poporului, necălcîndu-i mai mult pragul. Și-apoi dacă nu-i poți opăci pe cei mulți, cu unul

ce să fac? *Eu cu ai mei doi amăriți de bănuți mărunți, ce-i dădui, nu-l fuc mai bogat, nici fără ei nu-i el mai sărac!*“

Iacă aci, spuse în citeva cuvinte de bunul nostru frate țaran, întreg felul greșit de judecată al poporului nostru!

Bietul Român așa de puțin își prețuește bănuții lui mărunți, încît crede, că cu aceia el nu poate ajuta pe nimenea în lumea asta, și nu poate strica nimănuia!

Aceasta e greșala! E o uriașă greșală! E un păcat! Ba un blăstăm ce plutește peste noi și ne face să suferim nespuse de mult prin aceea, că ne întunecă judecata și ne face să ne prețuim așa de puțin bănuții noștri mărunți!

Dar nu din stropi mărunți e făcută marea? Nu din bănuții mărunți sunt făcuți zloții, și din zloți sutele și din sute burta rotundă a jidanului, și lanțul de aur gros de pe ea? Dacă voi, marea de Români între cari locuește el și dela cari trăește, nu i-ați fi cărat vieți întregi într'una picurii avutului vostru, bănuții vostri «mărunți», de unde s'ar fi adunat la el marea de avere?

Dar altceva e mai rău și decît asta, în socoteala fraților noștri Români: Ei nu numai creștării și libruțele lor puținele, le socotesc de „bănuți mărunți” fără preț, ci să socot, durere, și pe sine însiși de un fel de bănuți mărunți, cari n'au putere a schimba fața lumii, ci au a să lăsa duși de valul sortii unde-i bate pe alții norocul!

Cînd e la zile atît de hotărîtoare în viața popoarelor, cum sunt zilele de alegeri, pentru dietă ori pentru comitat, dacă le zici oamenilor: «Uite frate, ce cere binele

nostru al tuturor. Haide, să ținem toți la un loc, c'o fi binel» — mulți neîncrezători în puterea lor și a neamului, dau din umeri și din cap și zic: Apoi eu cu votul meu, puțin pot! El nu mult adauge, nici nu mult scade la socoată!..

Își prețuește adecă și votul său ca un fel de *bănuț mărunț*, pe care așa de puțin preț pune, ca și pe bănuții sei de aramă ori de nickel pe care îi dă Jidanului cu nesimțire, că și așa «nu îl îmbogățește» prin eil..

Dar nu e așa, frate Române! Ci adevărul e, că precum bănuții vostri mărunți sunt picuri din care s'a adunat marea de bogăție și s'a format lanțul cel gros de aur pe burta Jidanului, tot așa voturile voastre singurate, adunate la un loc, fac marea de voturi care biruește și pune cununa de glorie pe fruntea cutărui fiu al neamului tău, și prin el pe fruntea ta, — ori pune și aci un lanț de aur pe burta unui străin fără suflet pentru tine!

Dacă, zicem o pildă, din cei 100 alegători ai cercului Orăștie, cari fiecare s'a socotit pe sine de un »bănuț mărunț« care doar și așa nu numără și nu hotărăște el, — barem jumătate nu erau zăpăciți de socoata asta greșită, primejdioasă, oarbă, — nu să rupea cununa de laudă de pe fruntea acestui cerc și azi nu un Jidan și-ar juca halaripul în dietă bătîndu-și joc de nația română dela Orăștie și din tot cercul!

Nu te socoti, frate Române, de *bănuț mărunț*, că prin asta îți oprești însuși venirea asupra ta a unui viitor mai bun, mai fericit, mai onorat!

Tu să știi că bănuțul tău e parte întregitoare din marea averii naționale, e trup din trupul acelei averi, care a ta să cade să fie, pe tine și pe fii tăi, să vă ferească!

Iar la asta poți ajunge numai lăpădîndu-te de felul de a-ți prețul ca niște ne-

trebnici de «bănuți mărunți» creștării din șerparul tău, și votul tău cînd să cauți!

UNELE—ALTELE

Mărturisirile dlui Dr. Mihule.

Cele descoperite de dl Dr. Mihule privitor la pertractările unei „Impăcări”, de s'o putea, a Românilor cu Ungurii, au trezit în gazetele românești foarte deosebite răsunete.

Unele foi, cu redactori rău cunosători de oameni, au început a scrie despre toată încercarea, pe care dl Dr. Mihule nu a făcut'o din îndemn propriu, pornind de sine, ci fiind poftit la asta de ministrul președinte Khuen și soțul său Tizza, — luînd aproape peste picior tot lucrul, ba cerînd par'că a scoate din socoată pe însuși dl Dr. Mihule, ca mic și neînsemnat, și luorarea dsale aceasta asemenea. Cei ce așa au tractat acest lucru, într'adevăr numai în lipsa de cunoaștere a omului și cu ușurică judecare a lucrurilor, au putut scrie. Nici dl Mihule nu e omul peste care nația românească să poată trece așa de ușor, nici lucrarea dsale nu e de a fi pusă așa ușor la arhiv!

Indeosebi trezise murmure cuvîntul dlui Dr. Mihule, că d-sa în această lucrare de netăgăduită însemnătate pentru soarta poporului nostru din aceste țări, ar fi întimpinat greutăți din partea unor membri însemnați și conducători ai partidului.

Intr'o scrisoare nouă a d-sale publicată în „Tribuna” dela Arad, dl Dr. Mihule lămurește acest punct, spunînd, că greutatea în aceea i-a stat, că d-sa, că să aibă mai bun temei în pertractările cu ministrul, a cerut mai multor membri ai comitetului național să-i dea în scris, care ar fi cea mai mică măsură de cereri din partea partidului, cu a căror împlinire din partea guvernului, s'ar mulțumi deocamdată și partidul național? Și la această cerere a dsale, nu a primit nici un răspuns. Aceasta e greutatea la care s'a gîndit cînd a vorbit de ea redactorului „Tribunei”.

Incolo dl Dr. Mihule își arată de nou credința dsale, că încercările unei apropieri de Români, au fost din partea guvernului sincere și serioase, — ceea-ce dsa a văzut

și din faptul, că ministrul președinte i-a și pus în vedere unele lucruri, pe care le-ar da Românilor, ca semn al unei împăcări, — lucruri care însă, este întrebare de ar mulțumi poporul român, și de ar fi primite de el. Dar acum, zice dl Dr. Mișu, n'are rost să mai vorbim de tot lucrul, căci încercările acestea au fost întrerupte și părăsite, după-ce aceea ce dl Dr. Mișu a cerut pe seama poporului românesc, i s'a părut ministrului prea mult, încât nici ca temei de povești mai departe n'a vrut să le primească.

Nația românească și foile, n'au să ridice vorbe de neîncredere spre dl Dr. Mișu din acest privilegiu. Mai curând să-i mulțumească, ca la un fiu bun și vrednic, că chemat la aceste încercări de înțelegere, a ținut ca bun Român steagul cererilor naționale înaintea ministrului, — deși nu va fi cerut altă lucruri, cîte cere la un loc întreg programul național dela 1881! Că de n'ar fi fost vrednicile în acele cereri, nu i-le-ar fi respins guvernul cu cuvîntul: Prea mult!

Fiindcă e știut de altfel despre dl Dr. Mișu, că e mai stîmpărat în păreri și în cereri, ca de pildă programul dela 1881 luat în întregul său, guvernul va fi crezut că află și în dsa un „moderat“ în înțelesul rău al cuvîntului, care îi va spune că nația asta să mulțumește și cu o nimica toată, numai să facă bine „escelențiile“ lor să o învrednicească de cîte o clipire mai dulce din ochi și de cîte ceva sfărîmături, ceva semînțe macar așa cum aruncă iarna paserilor flămînde, — cînd colo a aflat în dsa pe bărbatul cu judecata rece și cumpănită, dar care pune demnitate, vrednicie, în cererile sale, — și de aceea a întrerupt poveștile cu dsa mai departe.

Și acum cînd guvernul l'a respins pentru-că prea cere mult pentru Românii săi, să vie și nația românească să-i bage de vină că de ce a cerut așa puțin?

„Copiii nimănu“.

Dl V. Stroescu, dăruiește 10.000 cor. pentru tinerii universitari români din Cluj, pentru ca să-și cumpere o bibliotecă.

Dl Octavian Goga, alesul poet și omul cu inimă pentru tot ce e nobil și bun, — a scris de curînd în «Tribuna» un articol, în care zugrăvea foarte mișcător starea am putea zice jalnică, în care să află tinerimea română dela Universitatea din Cluj, despre care află, că nu are o bibliotecă de dai Doamne, în care să-și găsească cărți de citit alese, cari să-i lărgească orizonturile privirilor atît literare cît și științifice, și să-i desăvîrșească gustul literar. Dl Goga încheia interesantul său articol rugînd pe dl Dr. Mișu, să se facă dsa ocrotitorul acestor «copiii ai nimănu», pe care nimeni nu vrea să-i ajute.

Mal curînd decît toți a răspuns acestei mișcătoare chemări dl Vasile

de Stroescu, marele nostru binefăcător, trimițînd din Paris unde să află, dlui Dr. Mișu, la Vinerea o scrisoare, în care îi face cunoscut, că îi pune la îndemână 10.000, prin banca «Albina», pe care dl Dr. Mișu să le folosească întru intruparea țintei la care a fost chemat: a înzestra pe tinerii universitari din Cluj cu o bibliotecă potrivită.

E atît de frumoasă această faptă a marelui Român Stroescu, că noi, uimiți în fața acestui om mai presus de oameni, rămînem muți de evlavie și nu aflăm cuvinte cari să-l laude după vrednicie.

Dee-i Dumnezeu aceea ce însuși mai mult și-a fi dorind: sănătate și viață îndelungată!

Românii din Cluj.

Lipsa lor de ori-ce îngrijire față de tinerii universitari dintr'un oraș cu ea. — Trebuie să vie alții să implinească ce ei erau datorii...

În legătură cu știrea de mai sus, trebuie să pomenim și aceea, că lipsa tinerimii universitare din Cluj, de a avea macar o bibliotecă cinstită ori o casină potrivită, — e un prea dureros atestat de lucru slab, pentru numărșii Români din Cluj.

Avem acolo o droaie de oameni cu stări, cu trepte sociale înalte, avem două bănci, din cari una veche și cîrmuită de oameni ce să țin lumină mare în sinul poporului românesc.

Cît de mare îndatorire aveau acești oameni a lua sub aripile lor ocrotitoare tinerimea universitară din acel oraș, a îngrijii ca acea tinerime să se simtă în mijlocul lor cu drag, bine, încălzită și povățuită!...

Dar de asta nimeni nu să gîndește în Cluj. Nici macar de aceea, ca inteligența română să aibă pentru sine o casină în ordine, cu foi și bibliotecă! Nu. Bieții tineri universitari ne-au scris și nouă ani de arîndul că să facem bine să le trimitem foile cu preț redus, că ei din al lor le abonează pe sama Casinei, că domnii n'au nici atîta timp să aboneze niște foi în acea casină ce stă pustie!

Acolo fiecare are numai gîndul cum să se întroneze de Director la bancă, ba de președinte, ba de juriconsult (advocat), ba de altă bidiganie și apoi să pășească pe stradă agale, aieptat, gimnastic, ori luciîndu-și mîndra barbă! Că tinerimea universitară ce interes pentru tot ce e românesc poate învăța dela ei, ce ținere laolaltă, ce insufletire pentru literatura și ziaristica națională, — de asta cei ustură pe domni!...

Bine că dete Dzeu acum un suflet cald de poet ce strigă în lumea mare după ajutor și un suflet sfînt care răspunde îndată în chip minunat, — tinerimea e ajutorată. Reputația onoratei inteligențe din Cluj însă, e simțitor atinsă.

Dieta.

„Libertatea“ dusă în dietă!

Dr. St. Pop și Farkas Pal.

În dieta din Pesta s'au rostit de curînd doue vorbiri, cari ne privesc mai deaproape pe noi Români. Și cercul Orăștiei în deosebi.

În ședința din 1 Decembrie n. dl Dr. St. C. Pop, înflăcăratul deputat al Șiriei, a ținut o mare vorbire, prin care arată că Români nu pot avea încredere în guvern și nu-i pot vota indemnizarea de cheltueli fără buget votat, căci acest guvern și a arătat viclenia și răutatea față de Români ca ori-care din cele înaintașe. Ba par'că o să le întrecă prin fapte săvîrșite la întunec, în ascuns, pentru a frînge sufletele în Români.

Ca dovadă dl Dr. St. C. Pop cetește în fața dietei scrisoarea căpitanului de poliție din Orăștie către deputatul cercului Farkas, prin care să descopere cu ce mijloace de nimic lucrează oamenii guvernului pentru a înfrînge în Români voia de luptă politică pentru neamul lor. E scrisoarea descoperită de „Libertatea“ și publicată de ea.

Cetirea scrisorii și a desvălirilor urite din ea, ating așa de neplăcut pe evreul deputat Farkas, încît rușinat de ea, neștiind ce să mai facă, s'a lăpdat de ea înaintea dietei, — întrebînd pe dl Dr. Pop, că bine că aceea scrisoare neocotită a scris-o căpitanul de poliție din Orăștie, „dar cum a fost ea adresată“? Întrebă făcîndu-să prost domnu deputat.

Auzi tu cutezanță! Auzi tu bărbăție! A avut nasul (da încă ce nas!) să se facă, că nici n'o cunoaște, că nici n'a văzut-o!

Dl Dr. Pop i-a răspuns la asta hotărît:

— *DTale și-a scris-o!* Și atunci evreiașul nostru a tăcut chitic și n'a cutezat să mai zică odată, că ba lui nul.

Dl Dr. Pop a despicat apoi mai departe toate păcatele guvernului, care de astfel de mijloace să folosește, cum sunt cele pe care le descopere scrisoarea lui Baksay către Farkas.

Mazelucii (moimele care dau numai din cap apărînd guvernul) au vrut să își bată joc de vorbitor, că prea mărește lucrurile vorbind de luminatul guvern. La asta chiar deputații koșutiști au zberat pe cei din „mîncă parte“.

— *Ba da! Într'astea chiar că drept are Dr. Pop!*

Ca mâne zi, în 2 Dec., deputatul Farkas s'a sculat apoi să se apere și să răspundă dlui Dr. Pop. Cele ce le-a spus jidănașul sunt lucruri așa de mici și de stîlcite, că par'că nu un deputat vorbește în dieta țării, ci un cortez gurămare în fața alor niscai țărani ce nu multe știu! Așa a înșirat la scornituri și neadevăruri, că o casă

de deputați, ar fi trebuit să-l ridă și să-i spună să-i fie rușine a le fura vremea cea scumpă cu lucruri așa de neserioase, umflate, neadevărate. Iaca ce a cam spus Farkasul nostru:

Spune că „...nainte de toate trebuie să dea lămuriri privitor la epistola (lui Baksay) ce s'a cetit în dietă.

„Și eu am putut-o ceti — zice — din bunăvoința administrației foii „Libertatea“, — dar din epistola publicată acolo, n'am putut nici din adresarea ei, nici din cuprinsul ei, să scot la iveală, că aceea să-mi fi fost adresată mie!...“

Auzi lume și te miră! Îi e rușine să recunoască că aceea epistolă a primit-o el și că însași epistola e un răspuns la a lui scrisoare, ceea ce să vede bine din începutul acelei scrisori!

„Dar și de altfel, — urmează euragiosul jidănaș — eu trebuie să adaug la asta și aceea, că eu totdeauna primesc răspunderea pentru scrisori pe care eu le scriu, dar nu și pentru astfel de scrisori, cari s'au scris către mine!“

Adecă numai nu dă cu piciorul, ca în un lucru tare ordinar, în scrisoarea preținului său Baksay, și nu vrea s'o cunoască de fel!

...de altfel, urmează Farkas, nici dl Dr. Pop nu spune că din prigonirile înșirate acolo s'ar fi și implinit macar una. — O fi, dar oare crîma domnului Bogdănescu cel numit „vankuj“ în hireșa scrisoare, nu a fost închisă definitiv și pe vecie după alegere?

Încolo deputatul lui popa din Valea Jepii și alui Aron Herlea și și a celor 11 Berieni și a rătăciților Orăștieni, — în toată vorbirea sa tot eu „Libertates“ să bătea! Că dacă s'asa stări urite în cercul lui, „Libertatea“ e de vină (nu mișei cari au răpit Românilor scaunul din dietă prin înșelăciuni și bani!), că „Libertatea“ atîță într'una contra tuturor cari au ținut cu el, că „Libertatea“ îndeamnă chiar și la omor, și cîte în lună și 'n Talmud (biblia jidovească).

În deosebi s'a deosebit jupînu Farkas-leben în a ceti lucruri neadevărate în fața dietei, spunînd că pe acelea el le-a tradus din „Libertatea“! Vom pune în numărul viitor față în față ce a cetit el în dietă, cu ce s'a scris de fapt în „Libertatea“, ca să dovedim că Jidovul și acolo tot jidov: să înșele el puțin pe ascultători, ca să-l creadă pe el om fain, iar pe alții răi și sălbateci, — apoi că în acest scop să folosește de neadevăr, puțin îi pasă. Credința lui din Talmud îi chiar poruncește, că dacă poate face rău la „goim“, folosindu-să de ori-ce arme, asta e chiar lucru plăcut lui Iehova lor!

A lădat până 'n al șeptelea cer alui Moși pe „popa noi“, pe nenorocitul popă Marian din Valea Jepii. Ci-că acesta-i cel mai luminat popă între preoții din acest

cerc, știe nemțește și ungurește desăvârșit, e om umbrat prin Viena, și de aceea îl urăsc Români și l'au pus popă în un sat așa slab, săracl...

Ce hulă pe biserica noastră! Asta numai un fiu alui Juda o poate spune. Mai ales că la noi, moi, *nu să pum*, popii, ci *să aleg* de popor! Și fiecare își caută el satul după cum să crede de vrednic! Iar amărățul din Valea Iepii a fugit până-cum din vre-o 3 sate, fiind om slab și ne-mai putând trăi cu oamenii!

A ridicat apoi pe palmă în fața dietei, drept paiat, pe bietul *Aron Herlea* din Vinerea, ca „tărie de convingeri politice...“ Of, ofi Biete Aroane, Aroane, cum îți mai pune jidanu coarne!

Așa a vorbit Farkas. Copilăros, umflat, netrăbuit!

COLERA

nu vrea să încete nici acum iarna. Mai nou să scrie că în Italia în ținutul Palermo, s'au ivit în o singură zi iară 6 îmbolnăviri și 1 moarte, iar în cercul Romei 2 îmbolnăviri.

Din Constantinopol să scrie că acolo colera își seceră încă din greu jertfele. Pe zi cam 15 îmbolnăviri din cari jumătate sfârșite cu moarte.

Pe insula Madera s'au bolnăvit în anul acesta 560 și au murit peste 200.

Betia și urmările ei.

Egrozav ce distruge și cită stricare pricinuesc beutura între oameni. Pe de o parte, omenimea să înarmează cu armele puternice ale culturii împotriva tuturor relelor și neajunsurilor omenești, năzuindu-se din răspuțeri a se apropia cîtuși de puțin, de fericire pe pămînt; pe de altă parte însă, cu o altă mână, strică tot ce drege cu ceialaltă. Să vede că înaintea poartă în sine și sămintă răului. Căci tot mai mare avînt își iau în mijlocul nostru *patimile* blăstămate.

Fără îndoială că cea mai făcătoare de rele e *betia*. O cercetare mai nouă a unui profesor american în privința urmărilor beției, ne va lămurii asupra stricăciunilor ei.

Profesorul din America a făcut cercetări asupra vitei de oameni ce a urmat din vestita femeie bețivă și tâlhărită, Ada Jurske, și iată ce a aflat:

Dintre 700 urmași ai acestei femei au fost: 181 destrăbălați, 106 copii nelegiuți, 144 cerșitori și 64 cari trăiau în zile pentru săraci, apoi 76 hoți și 7 ucigași. Familia aceasta de bețivi și criminali (una se ține de ceialaltă) a costat statu în decurs de 75 ani: 5 milioane de mărci!

Numerii aceștia arată îndestul *urmările beției*, care amenință sănătatea trupăscă și sufletească din tați în fii și în nepoți și în strănepoți!

Minți înțelegătoare.

Cel ce astăzi vrea să facă un bine poporului român, acela să se silească din răspuțeri a lăți *cartea românească*: cetitul de foi ori de cărți, în popor. Că prin asta să varsă în suflete lumină, tărie, credință și istețime de trăit în lume.

În *acest fel* își înțeleg rostul lor în mijlocul poporului unii cărturari români, cum și cei de mai jos, despre cari, deși fără știrea și voia lor, facem aci pomenire:

— Dl. avocat *Iunius Morariu* din Uioara (comitatul Albei Inf.) ne-a trimis în Octombrie cînd noi am deschis abonamente de probă cu 1 cor. pe aceste 3 luni de urmă ale anului, *20 abonamente de probă*, pentru douăzeci țărani din Uioara și jurul Uioarei.

Dorește bunul Român să facă să străbară aceste foi cît mai tare în poporul din acel ținut, știind că asta e în folosul românismului.

Cît de mare ne-a fost mirarea, cînd patru dintre cei dăruți de dl. avocat Morar, ne-au trimis foile napoi. Le-am scris, că, uite, om bun, domnul cutare, te cinstește cu ele, n'ai de plată nimic. Unul din ei ne-a răspuns în o scrisoare tare împotriva cu slove ungurești, că totuși el n'are vreme de cetit gazetumuri și nu le pricepe și să nu i-le mai trimitem.

Cei 4 țărani sunt: Dumitru Trif din Hari, Ilie Oltean, primar în Herpea-maghiară, Dionisiu Chira din Cesteria-maghiară și Ioan Boldea, primar în Siivașul-român.

Lucru frumos și bun vrea dl. avocat Morariu, dar încă mult și greu mai are și dsa și alții de a munci în mijlocul acestui popor, care iaca nici lumina ce i-o dai de cinste nu să grăbește a să întinde după ea, decum el să se bată și să cheltuiască a și o cîștiga însuși!

— Același lucru de laudă l'a făcut un domn român din Brașov, care însă nu ni-s'a descoperit nici nouă, abonînd 10 exemplare din „*Libertatea*“ cu adausele ei pe întreg anul viitor, pentru cite un econom din Christianul de lingă Brașov, Valcîndorf, Magheruș, Vidolm, St. Petre, Codlea, Ariușd (în Săcuime) Hidig, Lighet și Bod. Fie laudată fapta lui pe care n'o vadește lumii. Iar cei împărțșiți de darul său, vadească-să vrednici prin aceea, că vor fi în toate așa Români buni și bravi, cum aceste foi li învață să fie, și atunci dăruitorul e deplin mulțumit de jertfa sa.

— În același fel dl. avocat Dr. I. Olariu din Petroșeni, a abonat mai multe foi pe care le împarte între oamenii ce-i cantă cancelaria.

— Dl. Dr. *Aug. Miroca*, avocat în Ardiu d. (Karoly Erdőd, comit. Sătmarului) a procurat 100 „*Calendare Naționale*“ spre a le împărți gratis între oamenii ce-i vin la cancelarie.

— Cîteva bănci fac și ele același lucru, împărțind *Calendare* ori

foi dela noi, sau vinzîndu-le ieftin de tot, numai să ajungă în popor.

Creдем că acest lucru e foarte vrednic de laudă, și pilda luminată a celor pomeniți mai sus, ar trebui urmată mai ales în părțile unde cartea românească e prea puțin răspîdită, ca: prin Bihor, prin Săcuime, prin Selagiu, Sătmar și aiurea.

Că ori-ce s'ar zice, azi acelea sunt mințile cele mai înțelegătoare, care să silesc a vărșă în popor cît mai multă lumină bună!

Din România

Cîți ștuturi de carte are România?

În toată Țara, din 5,047.342 persoane în vîrstă de 7 ani 1,986.982 sau 40 la sută știu ceti și scrie, iar 3,060.360 sau 60. nu știu nici ceti nici scrie.

Bărbații știu scrie și ceti 54 la sută, iar femeile 23 la sută.

După naționalități, Românii știu scrie și ceti 38 la sută, iar străinii locuind în țară 62 la sută!

În orașe 73 la sută din populație de peste 7 ani știu ceti și scrie, iar la sate 51 la sută.

În 1899 proporția locuitorilor din țară știind ceti și scrie era numai de 22 la sută. Mărirea este deci de aproape îndoită.

Automobil călcat de tren.

O știre îngrozitoare a sosit dela Paris. Două automobile, unul al contesei Nikolay și celalalt al grofului Beaumont, se opriseră noaptea pe drumul dintre Paris și Le Mans în tr'un loc unde drumul de țară trecea peste linia ferată, căci rampele erau să treacă în curînd vre-un tren pe acolo. Automobilele au așteptat mult-cel și trenu nu să mai vedea. Dela o vreme cei doi șoferi (cîrmuitori de automobile) se săturaseră de-i mai aștepta, căci era și frig, era noaptea tîrziu, afară în cîmp, acum iarna; să dau dară jos din automobile și deschid ei rampele fără știrea cantonierului (hoacterului), — se urcă apoi iar în automobile și pornesc să treacă peste șine. Cînd erau pe șine, — bagseamă de larma ce-o face motorul ei nu mai auzeau nimic — iată că și trenul, — un tren express ce venea în goană nebună, — cu înălțime de 80 kilometri pe cîșcă își intrase de 80 kilometri pe cîșcă Unul dintre automobile trecuse, — celalalt însă; al contesei Nikolay, fu izbit de locomotiva trenului cu așa putere, încît tot s'a sfărîmat! Abia tîrziu s'a putut oprî trenul din înălțea-i amețitoare. Atunci cei ce călătoreau pe tren, au avut ce vedea. Contesa în toamna ei de o petăcere — era spînzurată de șiroafele și culele locomotivei, trupul li era strivit, plin pe sînge, capul tot fleciuit. Copilul contesei a fost azvîrlit cine știe unde, să vărșase pe el benzina din motor, și apoi dela scînteile locomotivei luînd benzina foc, ardea trupul copilului cu flacări uriașe. Șoferul s'a rupt grumazii și-i și-a spart capul, a rămas și el mort pe loc.

Să zice că în urma fîroasei nenorociri e tras în cercetare boac-

terul din căsuța dela trecătoare, fiindcă și el ar fi de vină la această nenorocire, pentru că n'a încluat rampele cu cheia, ca să nu le poată nimenea deschide!

Ce legi aspre acolo!

× Literatură

Povestea unei coroane de oțel, scrisă de *Gheorghe Coșbuc*.

De data aceasta ni-e dat să scriem la locul acesta despre o nouă carte românească, nu mai puțin frumoasă, ca: Războiul nostru pentru neatinare, despre care am scris în rîndul trecut.

„Povestea unei coroane de oțel“ este a doua scriere a marelui scriitor ardelean: *George Coșbuc*, prin care a ridicat în graiul fermecător și simplu al țăranelui nostru, neperitor monument vitejiei românești. Cînd cartea, pe dinaintea ochilor noștri sufletești vedem par'că șiragurile flăcăilor semeți, cu ochi aprinși, ca șoimii, cari zboară din lupte, pentru-ca să dezboască din cătușele sclăviei otomane (turcești) poporul Român oropsit de veacuri.

„Pentru voi — zice iubitul nostru scriitor — acei, ce 'n vremea păcii sunteți plugari, iar în vremea războiului oșteni ai țării, pentru voi am scris cartea aceasta, ca să știți și să cunoașteți, cine a făcut Coroana de oțel, și cum a făcut-o. — Toate acestea sunt fapte mari și mari vor rămînea de-apururi, iar povestea lor vrednică este, să fie scrisă pe pietre anume puse pe marginile drumurilor, ca toți drumeții să le cetească și să se închine înaintea lor, căci fapte sfinte sunt“.

P. S. Cartea costă 1.50 cor. și să poate comanda dela „*Librăria Națională*“ din Orăștie. Pentru porto să se trimită 10 fl.

Telefonul fără sîrmă pe mare.

Cu 2 corăbii îmbrăcate în fer, franceze, „*Verité*“ și „*Justice*“, s'au făcut zilele acestea încercări de-a vorbi pe mare de la o corabie la alta prin *telefonul fără sîrmă*.

Și au reușit de minune încercările!

Cei de pe corăbii puteau să se înțeleagă cum să cade unii cu alții! Corăbiile au fost la depărtare de 115 kilometri una de ceialaltă, dar cuvintele cu toate acestea să puteau auzi curat.

Telefonul și telegrafia fără sîrmă, cu vremea, după ce vor fi pe deplin sigure și mai desăvârșite ca și cum sunt ele în zilele noastre, vor înlocui pe cele cu sîrmă, care nici pe departe nu ajung cu cele fără sîrmă, deși sunt și mai scumpe. Cîți stîlpi de telegraf și telefon, apoi cît amar de drot mistue telefonul și telegrafia cu sîrmă. Pe toate acestea le va înlocui în viitor aerul cu puterea lui electrică, căci pe aceasta razimă noile descoperiri.

Și cite puteri, cite lucruri necunoscute încă de mintea omenească, va ascunde acest aer cu care lumea veche nu mult își bătea capul și până de curînd să credea, că numai ca să poată vietățile răsufia, l'a lăsat Dzeu.

Cum să scriem la comitat în trebile școlilor?

Unii președinți de comitete parohiale, fac greșala de a scrie ungurește către comitat, în treburi de ale școalelor noastre.

Ni s'a întâmplat să vedem hirtia pe care un președinte de comitet parohial o avea gata s'o trimită la comisia administrativă a comitatului, în o treabă școlară.

Cei dela comitat ceruse acum în toamnă dela comitetele parohiale, ca „scaune școlare“, cum le zic ei, ceva documente despre plățile ce le au învățătorii, — pentru a le putea regula starea la fondul de penziune dela Pesta.

În acea scrisoare a sa, cei dela comitat scriau, că dacă comitetul înaintează documente ce ar fi scrise în altă limbă și nu în cea maghiară, — să alătore și traducerea ungurească a acelor.

În acest fapt unii președinți de comitete au văzut că li-s'ar cere toate pe ungurie, și au scris apoi înseși scrisorile lor prin care înaintează documentele cerute, tot ungurește!

Aici e greșala! Acest lucru trebuie știut limpede. Când comisia a cerut și traducerea ungurească a documentelor din vorbă, a făcut-o fiindcă acelea merg la administrația centrală a fondului de penziuni a învățătorilor, la Pesta, și acolo acel fond să vede că nu are slujbași cari să știe și limba română și de aceea cer ca documentele să li-se trimită și în traducere maghiară. Originalul însă, documentul cel cu putere horitoare, rămâne cel românesc chiar și acolo la ei.

Când însă eu ca președinte răspund comitatului la cererea lui, și-i scriu că iară împlinesc ce mi-ai cerut prin hirtia ta cutare *această* scrisoare către el, către comitat, i-o scriu numai românește! Că la comitat limba românească are primire și ei nu au drept să ceară că să le scrii ungurește.

Nici la ministeriu, ori la administrarea fondului aceluia din Pesta, nu e cu cale că nu să află deregători anume cari știu destul de bine și românește, — dar în țara noastră, politica asta a nesuferitorilor din Pesta azi e încă așa, — că ei zic că acolo n'au oameni care să ne poată folosi scrisorile în limba noastră.

În atingerile lor cu comitatul însă și cu inspectorii de școale ai comitatului, comitetele parochiale ca „scaune școlare“, să bage de samă să scrie numai românește, căci altfel ele înseși calcă în picioare dreptul limbei oficioase bisericii lor!

Iar dacă cutare deregător dela comitat ori inspector școlar țiar trimite napoi scrisoarea ta românească, — apoi nu-i răspunzi făcându-i alta ungurească, ci trimite aceeași scrisoare consistențului de care te ții, ca să

scrie el cum știe inspectoratului ori comitatului. Căci în urma urmelor calea de corespondat cu comitatul și inspectoratul ori cu ministerul, nici nu e pentru comitetele parohiale aceea, ca să scrie aceloră *de-adreptul*, ci numai prin consistoriul lor.

Unde la comitat nu vă primesc scrisoarea românească, — ceea ce nu au drept a nu o primi!, — acolo rimiteti-le prin consistor, dar a să ace fiecare președinte de comitet scriitor pe ungurie în treburile școlilor ori bisericilor noastre cu deregătoriile, e a ne calca înșine în picioare drepturile sfinte ale limbii noastre!

Din pildele altora.

E știută sforțarea cea uriașă ce o pune politica germană din marea Impărăție nemțească, ca să stîrpească pe Polonia ce-i are sub coperișul seu în ținutul Posen. Începînd dela Bismarck, multe sute de milioane a aruncat statul german în vînt, în scop de a desmoșteni pe Poloni, și ici-colea a putut arăta ceva isbîndă. Peste tot luat lucrul însă, încordarea cea mare a puterilor Nemților, a întăritat pe Poloni la și mai mare alipire de națiunea lor, încît vii nu și-o dau și nu li-să poate lua!

Știri mai nouă din luptele naționale ale Polonilor, ne descopăr lucruri tare interesante și vrednice a fi știute și pe aiurea.

Gvernul german a cumpărat și cumpără pămînturi cu puterea printre Poloni și pe acelea așează Nemți, cari, mi-te, să răspîndească limba și viața nemțească și printre Po'onii din jurul lor (lucru ce-l încearcă mai nou și guvernul unguresc prin „colonizare“, așezare de unguri săraci adunați de pe colo și pe colo, printre Români).

Dar știți ce pătesc coloniștii nemți așezați printre Poloni? Să simt curat ca în cuibare de vespil! Nu vorbește cu ei un Polon nemțește nici bătut, ci ei, Nemții sunt siliți a vorbi cu Polonii polonește și sunt siliți a să da ei după Poloni, de vor să aibă cît de cît viață suferită, că de unde nu, sunt siliți să pustiască, că nu capătă nici cele mai de lipsă lucruri dela ei, nici pe banii Urmarea acestei ținute bărbate a Polonilor e, că cel puțin jumătate din coloniștii poloni duși între Nemți, peste zeci de ani să trezesc că s'au polonizat ei înșiși, ori apoi copiii lor negreșit!

Dar nici pierderea de pămînt nu școate pe Poloni în lumină slabă! În unii ani mai mult pămînt nemțesc trece în mâni Polone, decît Polon în mâni germane! Dovadă faptul că de doi ani de zile, decînd au adus legea de expropriare (desmoștenire cu sila) a Polonilor din moșiile lor, statul a scos pe Poloni de pe 120.000 de jugăre, dar din acelea 100.000 să aflau daja în

mâni germane și de znou au mai trecut numai chiar 20.000.

În aceeași doi ani însă, și Polonii au cumpărat nu mai puțin ca 50.000 jugăre dela Nemții strimto-rați de printre ei! Așa că punînd la cumpănă, reese, că mai mare e încă puterea Polonilor puținii ce-și apără moșia și națiunea, decît a Nemților mulți și spriginiți de stat, care vor să le răpească nația și pămîntul.

Căci pornirea dușmănoasă li înverșunează și mai tare a ținea la neam și moșiel! Și ei țin în chip minunat!

Din străinătate.

Lupta pentru stăpînirea mării.

E pace între țări, dar pe nevăzute, pe lîngă toate mărturisitele legături de prietenie și șogorie, război crîncen poartă totuși un stat împotriva celuilalt, și în vreme de pace. Să dă alarma de bătaie, întocmai ca pe adevăratul cîmp de luptă, să ciocnesc, să birnesc puterile unele pe altele și încheie păci sfărîmătoare de nădejdi, uneori chiar umilitoare. Dar lumea mare aproape nu știe, nu vede și nu aude nimic din toate astea.

Un astfel de război să duce de ani de zile, și Dzeu știe cît va dura încă, între Anglia, Germania și Statele Unite ale Americii, pentru stăpînirea asupra mărilor! Văzut-a cineva războiul acesta? Nu l'a văzut nimenea, cu toate că întehită e lupta celor trei puteri! Știam cu toții că Anglia e așa de puternică pe mare, are atîtea corăbii de negoț, la spatele cărora stau atîtea corăbii de războiu uriașe, încît nici un stat din lume, ba nici 3 din cele mai mari însoțite, nu cutează să stăe în calea corăbiilor englezești. Și sub scutul acelor puternice corăbii de războiu, ea își ducea mîndră de sute de ani negoțul ei bogat în jurul întregului pămînt, aducînd din lumi îndepărtate groază de avuții napoi acasă. Prin acest negoț uriaș, prin această mare putere pe ape, a ajuns Anglia așa bogată cum e, încît întrece pe toată lumea. Că ea a văzut demult, că negoțul e cel mai puternic izvor de bogăție din lume și de sute de ani deja, fiecare Englez e un istet neguțator.

În timpul din urmă au prins pilda ei și alte state. Și ele ar duce negoțul colo și colo. Dar ca s'o poată face, trebuie să fie și ele bogate în corăbii mari pe mări, în de cele de negoț și de cele de războiu, care la vreme de lipsă să fie bune luptătoare pe apel! Și puterile care mai tare s'au dezvoltat în privința asta, au fost Statele Unite ale Americii și Germania. Nici celelalte nu stau cu mîinile în sîn, dar acestea două mai ales dau cu mare zor înainte, — și de aceea în timpul mai nou nu e rar țipetul oarocum de spaimă ce să aude din Anglia, că: Germania prea să apropie de noi în putere! Să ne încordăm noi și mai tare!. Ca să nu ne trezim că mîne învingi de ea! Da, să vorbește de învingeri ca în orice războiu. Că războiu e și acesta, dar dus cu puterea minții și cu hărnicia mînilor! Și în acest războiu purtat oarecum pe ascuns, sub vîlul păcii, Germania pare că va birui în curînd.

După cele mai noi știri, statistica ce să face în fiecare an din

partea „oficiului marinal“, despre puterea singoraticilor state pe mare, în anul 1910, va pune pe Germania alătura de Anglia, ca putere pe ape! În privințe multimei corăbiilor, Germania va fi în locul al doilea, iar judecînd după greutatea ce pot suporta corăbiile fiecărui stat (lucru care arată tăria corăbiilor), după Anglia vin Statele-Unite și apoi Germania. Nu vor trece însă nici 5 ani de zile, zic unii, și Germania va sta în toate privințele cel puțin alătura de Anglia, pe mare. Anglia își dă toată silința spre a-și pășira locul de cîinste în frunte, cum și e până azi, dar mai mult de cît îi ajunge straiul nu să poate întinde nici ea.

Țarul rusesc, în Bulgaria.

Din cercurile de curte bulgărești, să vestește, că în vara viitoare Țarul Rusiei va face o vizită în Bulgaria. Va sta 3 zile în Sofia, capitala bulgară.

Cei dela curtea bulgară să bucură nespuse de mult de această onoare ce li-o va face capul tuturor Slavilor, Țarul rusesc. Li vor face o primire strălucită, numai ca aceea!

Țarul Nicolae va merge din Rusia în Bulgaria peste Marea-Neagră. Yachtul (corabia lui cea de paradă) va fi însoțit de mai multe corăbii de războiu.

Călătoria are negreșit și ascuțiș politic. Vrea să fie o încurajare pentru Bulgari și politica lor. Cu atît mai virtos, că dela Sofia Țarul nu va merge bunăoară și în Sirbia, ci să va întoarce de-adreptul acasă.

Vlaicu ieșit biruitor

În o întrecere cu zborul cu alte 4 mașini de zburat!

Dumineca trecută a avut loc lîngă București, la Chitila, o întrecere a alor 4 mașini de zburat. S'au luat pe întrecere cu mașinile lor dnii: G. Bibescu, Șerban Cantacuzino, Robert Catargiu, francezul M. Molla și Aurel Vlaicu. Celalaltii aveau mașini franceze și americane de-ale vestiților Fahrman și Wright, iar dl Vlaicu cu a sa cea românească. Și între toți a ieșit biruitor în zbor dl Vlaicu!

Despre această nouă biruință a dsale, marele ziar „Voința Națională“ din București scrie:

Duminecă după amiază a avut loc la Aerodromul dela Chitila mare adunare de văzut zborul la care erau să ia parte cinci zburători dnii G. Bibescu, Șerban Cantacuzino, Aurel Vlaicu, Robert Catargi și M. Molla.

Cu toată vremea cam friguroasă, lume foarte numărăoasă a ținut să ia parte.

Zborurile au început pe la oarele 3 d. a. Dnii Molla și Robert Catargi, pe biplane (mașini) „Fahrman“ și dl Șerban Cantacuzino pe biplan Wright, au făcut scurte zboruri, la o mică înălțime. Celui din urmă i-s'a stricat motorul mpedecîndu-l astfel de-a se întoarce

Dăm de cinste foile noastre

de acum pân' la Anul-Nou

tuturor acelor iubitori de foi, cari nu au încă foile noastre, dar să abonează la ele încă de pe acum pentru anul viitor.

Cel-ce dără trimite plata la foile noastre pe cel puțin jumătate din anul viitor, primește, începând cu acest număr, din aceste foi toți numărul citi mai ies în anul de față!

☞ **Rugăm cetiți această știre tuturor cari știu carte în comuna Dvoastră.**

Prețul foilor pe anul viitor e următorul:

„**LIBERTATEA**“ cu toate trei adausele sale: «Foaia interesantă», «Tovărășia» și cu noua foaie de glume: «Bobîrnaci», pe un an 10 (zece) coroane.

Pentru America 3 dollari.

☞ **Cetitorilor nostri țărani, economi, le dăm și pe viitor cu preț scăzut la: numai 6 cor. pe an, toate 4 foile!**

Iar cel-ce abonează pe o singură adresă, sub o legătură, dela 5 rinduri de foi în sus (5 abonamente, ori mai multe), să dau cu numai 5 coroane un rind de foi. Pentru 5 rinduri de foi, în loc de 30 cor., va da numai 25 cor. pe anul întreg.

☞ **Acei dintre cetitorii nostri țărani, cari nu ar dori a avea și noua foaie «Bobîrnaci», nu sunt siliți a o abona și pe ea. Aceia vor trimite ca și în trecut numai 5 cor. și vor primi celelalte 3 foi numai.**

☞ **Rugăm cetiți această veste tuturor știutorilor de carte din comună și le arătați cele 4 foi ce ați primit azi!**

la aerodrom și l'a silit să se oprească pe cîmp.

La oarele 3 și 20 publicul a fost înștiințat că *Aurel Vlaicu* a plecat cu mașina sa spre aerodrom (casa, sălașul mașinilor de zburat dela Chitila). În adevăr, pe la oarele 3 și 45, s'a zărit înspre direcția Bucureștilor un punct negru. Era *Vlaicu*. Ajuns în dreptul aerodromului, *Vlaicu* a fost primit cu urale însoțite de public.

După ce a făcut oțeva strălucite întorsături deasupra aerodromului, dovedind că e de stăpîn pe mașina sa și cu ce admirabilă acuratețe poate cîrmul, — *Vlaicu* s'a cōborît în mijlocul aerodromului.

Indată curagiosul zburător și descoperitor, cea mai strălucită glorie a zborului românesc, a fost încunjurat și viu felicitat pentru strălucitul său zbor.

Se poate spune fără încunjur și fără naționalism rău tăcut, că reușita zborului de ieri a fost a lui *Vlaicu*.

Intr'un al doilea zbor, tot așa de frumos și înălțător, *Vlaicu* a arătat încă odată dibăcia uimitoare la care a ajuns la conducerea mașinei sale. Arătările de dragoste ale publicului nu mai conteneau.

Dl *G. Bibescu* n'a putut lua parte în zbor.

Pe la orele 5 seara, publicul s'a retras, încă sub plăcerea admirabilelor zboruri îndeplinite de *A. Vlaicu*.

Gorespondență.

Scrisoare din Germania.

Mörs, (Germania), Nov. 1910.

Domnule Redactor!

De aici din depărtare vă scriu, ca să aflați și dvoastre și frații nostri Români ceialtați, cum petrecem noi pe aici prin marea de de străini și cu cît amar ne clătigăm și ne mîncăm pâinea de toate zilele.

Eu sunt de fel din Moldova nouă (comit. Caraș-severinului). În această comună sunt vro-o 900 de familii Române, dar din acele

familii nu să află mai mult ca 100—200 de bărbați capi de familii acasă, ci toți ne-am văzut siliți a pleca prin țări străine. Că să află la noi în sat băi de cărbuni de piatră și de aramă și de fer și alte minerale, dar băile stau sub spaiu și spaiul nu le lucră și noi trebuie să ne căutăm lucru pe aiurea, — că din venitele pămînturilor nu biruim dările cele multe și grele și viața îngreunată din țara noastră. Ca și frații nostri duși prin America, nici noi nu de îmbuibăți am plecat prin ast pustă de Țară Nemțească, ci siliți de greul vieții din țara noastră!

Cum trăim apoi pe aici, numai noi știm. Că nu ne putem înțelege cu atîta lighioană de om strein ce e pe aici, de toate limbile, de prin toate țările: și Nemți și Rouâni și Ruși și Poleci și Italiani, curată Babilonie. Ne simțim foarte streini printre ei cu firea noastră și cu obiceiurile noastre. Ne tragem sfiți și zmeriți de-o parte cînd ne facem cruce după legea noastră bună și sfiță, și ne ascundem în cutare colț de casă și de curte cînd mîncăm, că noi mîncăm mîncări simple, de post, cum putem, numai ca să putem cruța ceva și să avem ce duce acasă în îmbuibata Ungarie, pe care n'o mai săturăm cu dările și cu toate sudorile noastre.

Unde să mai pomenim necazurile noastre dela graniță, pe care e un chin să le suferi. Politzmanii dela Ciata ne opresc și ne țin cîte o zi ori și mai mult închiși prin cele sale de așteptare necurate, de nu te mai vezi scăpat din ele, și te duci mai murdar decum ai ajuns.

Și toate trebuie să le suferi, ca să ajungi la ceva cîștig, că acasă n'al nici atîta. E amară destul viața noastră și aici și acasă.

Aceste năcazuri le arată poporului

Ion Burlman,
scrietor în Mörs (Germania).

NOUTĂȚI

I. P. S. Sa Mitropolitul Ioan Mețianu sftenic împărătesc. Zilele acestea Maiestatea Sa împăratul și Regele Francisc Iosif, a numit pe I. P. Sa Mitropolitul nostru Ioan Mețianu, de sftenic din lăuntru al seu (consilier intim), cînste înaltă, după care să cade celui ce a ajuns a o avea, și agrăire de „Excellenție“.

De o vreme încoace, guvernul unguresc a lipsit și de acest bun pe Români: n'a mai înaintat Maestății Sale spre numire de sftenici din lăuntru ai sei nici chiar pe Metropolitii români, decum pe alți fruntași români. Fiindcă acești sftenici din lăuntru ai Maestății au primire la Maiestatea Sa cînd voesc, fără a cere întervenire ministrilor.

Abia acum după atîta înțirziere, a propus și pe I. P. Sa. Metropolitul Mețian acestei osebiri înalte.

I. Prea Sfințitul Metropolit al Blajului încă numai de seurtă vreme a fost ridicat la această înaltă osebire.

Presara sfințului Andrei, la Orăștie. Corpul învățătoresc dela școala confes. română din loc, aranjază cu elevii școalei, Luni în 12 Decembrie n. c., dela 6 ore începînd, o Serată festivă de S. Andrei, în edificiul asilului, cu următorul program:

1. Iun festiv, quartet.
2. Disertație ocazională.
3. „Înainte“, declamare.
4. „Plugari și ostași“, de Chiriac, cor de școlari.
5. Disertație de dl S. Bornemisa.
6. „Pe o stîncă neagră“, declamare.
7. „Despre buna înțelegere“, dialog prelat de trei eleve.
8. „Un vis la anul nou“, de Chiriac, cor de școlari.

Contribuirile benevole să vor cuita publice, iar eventualul venit, să va întrebuița pentru biblioteca școlară,

Rugăm de binevoturul sprijin Orăștie, 6 Decemb. n. 1910.

C. Baicu, inv. dir.

„Bobîrnaci“. La numărul de față alăturăm cel dintîi număr din foaia de glume „Bobîrnaci“ pe care o scoatem îngrijită de meșterul în glume Haralamb Călămăr dela Sibiu (dl Ermil Borcia). Și în scrierile sale de pînă acum, ca și în „Bobîrnaci“, Haralamb Călămăr va fi un scriitor de gust. Dsa face ca glumele, chiar și atunci cînd vor fi pișcătoare, ele să nu fie o batjocură bătărană — ci un haz potrivit cu starea noastră civilizată.

„Bobîrnaci“ vor avea desemnuri originale, lucrate de pictorul român profesorul Mureșianu, care a fost ajutător dlui Smigelschi la pictarea catedralei dela Sibiu. Dsa e în același timp și un bun caricaturist.

Dorim ca bunii nostri cetitori să afe, o plăcere în noua noastră întreprindere literară. Și »Bobîrnaci« să le fie pretinul bun și vesel, care să le picure de cîte-ori le vin la casă, un picur indulcitor în urtul și greul și amarul de care altfel e plină viața fiecui.

Pentru nenorocții din Bănat, au mai sosit ajutoarele din 10 comitate și 2 orașe, laolaltă: 8058 coroane 30 fl. S'au adunat cu totul din țara întregă; pînă în ziua de 5 decembrie: 401621 cor. 07 fl., pentru ajutorarea celor loviți prin groaznicul potop din primăvară în Caraș-Severin.

Giolitti și expoziția umoristică italiană. Nu demult s'a ținut o ședință a comitetului pentru Expoziția internațională, care va fi adusă în legătură cu expoziția industrială, ce se va deschide anul viitor la Turin (în Italia). Fostul ministru prezident al Italiei, Giolitti, încă cînd era ministru, primise prezidiul de onoare al acestui comitet, pe cuvîntul că nu cunoaște un lucru mai uman (adecă un lucru bun, prin care-ți poți arăta iubirea de oameni), decît răspîndirea de umor potrivit (glumă veselă, cu luare peste picior). În urmăre și acum își ține de datorie se ia parte la ședința comitetului pentru expoziția umoristică. Cum însă dl Giolitti este un om, care nu prea vorbește mult, un alt tovarăș, și el fost ministru, începu se aducă laude la adresa lui Giolitti, care e prea tăcut. Atunci Giolitti luă cuvîntul și lăudă întreprinderea aceasta, care se face în legătură cu serbarea de 50 de ani dela unitatea Italiei, care zice, Giolitti, are a mulțumi mult umorului. Căci în vremurile luptelor pentru unitatea Italiei, caricaturile (chipurile căznitoare din foile de glume) și glumele ce să făceau atunci din acest prilej, înflăcărare mult inimile! Pe unii ele l-au făcut vestii, pe alții i-au turtit la pămînt, făcîndu-i de ris, iar pe mulți fricoși i-a încurajat! »Politicianul!« — așa sfiși Giolitti vorbirea sa — e îndeosebi ținta glumelor și a caricaturilor, și chiar și eu V'aș putea spune multe hazuri ce s'au făcut pe socoteala mea! Dar de multe-ori chiar din aceste glume omul politicei poate trage multe învățături.

— Așa e prețuită la alte popoare gluma bună și sănătoasă a folilor umoristice, — lucru de care ne apucăm și noi prin foaia nouă »Bobîrnaci« ce alăturăm la acest număr.

Pentru nenorocții din Caraș-severin a trimis la noi Maria Bucșa din Heghig (Treiscaune) suma de 8 cor., pe care noi am trimis'o P. Sfinției Sale Episcopului Dr. Cristea la Caransebeș spre a daugere la celelalte creștinești ajutoare. Dăruitoarei oa inimă bună D-zeu să-i răspîndească.

† Iosif Vaina să chieama un fruntaș țaran din Oradea-mare, care a încetat din viață mai săptămîna trecută. Vaina a fost un tip interesant de Român: era Român bun, deși nu mai știa românește. Om cu inimă deschisă și făcător de bine; la sfîntirea bisericii din Oradea a dăruit bisericii 1000 cor. și alte fapte bune a făcut. Dumnezeu să-l doichnească cu aleșii săi.

Oameni mișei. În Șimleul Silvaniei de o vreme încoace nu este sară în care să nu fie foc, să nu arză vre-o casă, șopro, șură ori nutrețul din ocolul cutărui econom. E mare spaimă pe bieții oameni; păzesc toată noaptea, dar de foc nu să pot apăra nici cum. Să zice că ar fi o bandă de mișei în oraș, cari ș'au pus de gînd să-și bată joc de unii și de alții, punîndu-le foc. Până acum nu s'au întîmplat încă pagube așa mari, căci oamenii grijesc, iar pompierii sunt totdeauna gata, pregătiți de-a alerga la stîns.

Poliția și gendarmii caută înzadar pe cei ce aprind, dar nu le-a încă de urmă, și orașul arde într-una.

Ploi mari în Franța. În Franța de vre-o 2 săptămîni să țin ploile într-una, scoțînd apele foarte mari. Din Paris să scrie că partea din spre apus a Franței dimpreună cu mijlocul țării, e tot sub apă. Mai mare e apa în partea Normandiei. Orașul Caen e aproape de tot înecat. Pe străzile orașului abia cu luntrile mai pot trece oamenii. Mai ales de vre-o 10 zile ploaia curge zi și noapte într-una ca cu ciubărul și nu e nădejde să se oprească în curînd. Mai multe străzi din orașul Nantes sunt acoperite de apă. Fabricile nu mai lucră, tramvaiele nu mai umblă pe uliți. În Ondeville prin unele căsi oamenii au fugit pe coperișele caselor de frica apei ce crește într-una.

Petrecere a doua zi de Crăciun în Bințiști, arangează tinerimea română din comună, în sala școlii. Va fi premeasă de concert și teatru, — la care sunt poțitiți încă de pe acum și frații nostri din comunele învecinate.

Nenorocirea zburătorului. În orașul Solid din California (America), zburătorul Valter Arched și-a făcut o mașină de zburat la care a pus motor electric. Dar motorul își căpăta puterea printr'un fir de drot ce ducea la fabrica de electricitate din oraș, și prin acel fir își căpăta puterea. El știa că să poate urca și până la 400 metri, că drotul e destul de lung. S'a urcat cu mașina frumos de tot și a început a face roate pe de-asupra locului. De-odată însă drotul s'a rupt, motorul a stat pe loc și mașina a căzut de-a rostogolul prin aer. Arched a murit pe loc, așa de greu a căzut de pămînt!

S'a pierdut o femeie. Ni-să scrie din Monor, că zilele acestea, văduva Anisie Cira de acolo, întorcîndu-se acasă dela tirgul din Bistrița, unde dusese pănură spre vînzare, pe drumul dintre Kissajó și Monor, s'a pierdut, a rătăcit. ori a

mîncat-o ceva, căci acasă n'a mai sosit, nici nu o găsește nimenea, deși caută de mult după ea.

Cînd a venit dela Bistrița a dormit la un cunoscut al ei în Kissajó, de unde a plecat spre Monor dimineața la 3 ore, pe întunec și vreme urlă, că știa că o așteaptă bieții copilașii ei. De atunci zgriburînd de frig, răbdînd foame și osteneții de plîns, o tot așteaptă copilașii ei rămași fără noroc.

Nenorocire pe mare. În timpul din urmă să spune că furtuni și vînturi uriașe au tulburat marea într'atita, încît unele corăbii pornite la drum au fost silite să se întoarcă din largul mării iar la țarm. Multe corăbii s'au scufundat. Pe Marea Caspică, de pildă s'au cufundat acum de curînd douăzeci și trei de corăbii, înecîndu-se treisute patru sprezece oameni.

Drăguțul prins în — cursă! Un văduv mai bătrînatic din Sătmar nu de mult luase de nevastă pe cea mai frumoasă fată din Sătmar. Dar după cununie, mai ales ca mai înainte, nu să putea scăpa sărmanul om de droaia de țângălăi, ce să învîrtise în jurul frumoasei fete cît a fost fată. Ei urmăreau acum pe frumoasa nevastă par'că și mai șil

Dela o vreme omul nostru a zăpsit, a mai auzit și însuși a mai simțit, că prin curtea lui umblă om strein noaptea.

Băgase de seamă că unul mai ales, prea mult să învîrte prin ograda lui noaptea. Ba odată, pe vreme ploioasă, a găsit demineța urme prin tină, venite pîn' la ușa casei. Ce s'a scotit într'o zi, omul nostru? Hai să-i pună cursa ce-o avea la casă pentru vulpe, aci la trepte, aaintea casei, doar s'a prinde hoțul care vrea să i fure liniștea casei. Și n'a scotit rău omul. Pe la miez de noapte aude numai că cineva zbiară ca din gura șarpelui afară în curte!

Ese iute cu un hădărag de lemn, să vază că ce e, și zărînd pe cel prins în cursă, nici una nici alta să apucă de el, și dă-i și dă-i, în fața nevestii sale! L'a bătut de tot singe l'a făcut! Apoi l'a slobozit din cursă.

O nouă credință religioasă. Din Praga să scrie că în Hohenmauth s'a format de curînd o sectă religioasă nouă ce samănă mult cu cea a baptiștilor (pocăiților). Cei de credință nouă, nu beau beuturi spirituoase, nu fumează, încunjură femeile, iar căsătoria e privită din partea lor ca un păcat strigător la cer.

POȘTA REDACȚIEI

D. J. în Apr. 1910. Bani au sosit. Anul de față e plătit tot și trece 1 oct. 30 și pe anul viitor.
F. Huma în T. 26 Oct. Cu 2 cor. nu poți să plătit jumătate de an, cum socoți dia. Ține sară de prețul foilor așa cum e pus în șește și mai trimite cît să eade.
Alm. Lina pînă F. G. în R. Pe ce ai trimis cele 6 cor. 45 și? Că n'ai scris nimic pe capen că spre ce scop îi trimiți.
De G. R. în Vr. Cînd dăm la 10 Calendaru donk rabat, atunci cele 10 vin plătite cu prețul deplin,

cele 40 și. Cîno în eu preț scîzut, nu capătă și calendaru pe de-asupra, rabat, DTA ai să ne mai plătești doue calendare.

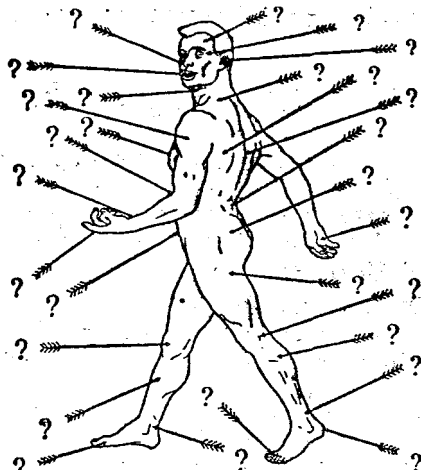
S. M. S. în M. Cărbăș. De aici folie își merg Nu s'au oprit. Abonamentul e plătit pe anul întreg. Ți-am trimis de nou cîșira numeri dia urmă.

Tr. B. în For. f. Ai trimis bani de abonament pe un an. Iți vin foie deja de pe a num. ș'ardar. Vre-o 5 săptămîni peste anul plătit. Pentru Calendar însă n'ai pus cei 40 și. și așa pe credit nu l' putem trimite, că nu ni să plătești să ne facem val eu scri-sul unei atît de mici datorii prin cărți.

Florian Demian (Bihor). Să ne scrii adresa carat și să mai trimiți 10 șleri pentru pe tă, că alt-cum Librăria Națională nu-ți poate trimite Cîntecule de vitejie.

Alexandru Busureștean (Abrud). Să trimiți pent n poștă o marcă de 20 șleri, căci altcum Librăria Națională nu-ți poate trimite cartea: *Dușmăniș neamului.*

Te săgetează?
(Ai dureri?)

I. Fluidul Elsa alui Feller e, după experiențele noastre, liniștitor de dureri, vindecător, încetează durerile; repede și sigur vindecă: reumă (spurc), slăbie de nervi, junghiuri în coaste, influență, dureri de cap, de dinți, de spate, amorțea, durere de ochi, migrenă și multe neponente aci! Fluidul Elsa alui Feller e folosit cu efect fără pereche la răgușală, catar, dureri de piept și gît și morburi din curent ori răceală. devărat e numai dacă pe sticlă este numele „Feller“. 12 sticle mici sau 6 mari ori 2 speciale, K 5, franco

II. Vestim apoi, că lumea folosește cu efect distins și sigur Pilule-Rebarbara de mînat alui Feller, contra durerilor de stomac, zgîrciuri, lipsă de poftă, arsuri de fiere, greață, ameteală, rigăeli, haemo-roide și alte conturbări de mistuire. 6 cutii franco cu 4 coroane. — Să ne ferim însă de imitațiuni și să adresăm acurat așa

Eugen V. Feller, apotecar
Stubica, Centrala 119 (comit. Zagrab.)

Convocare.

P. T. membrii însoțirii economice și comerciale «Plugarul» din Balázsfalva-Blaj, sunt invitați la adunarea generală extraordinară, care să va ținea în 19 Decembre 1910, la orele 3 d. m. în Casina românească din loc.

Obiectul: Modificarea §§ 4, 7, 8 și 21 din statutele însoțirii.

Blaj, 1 Decembre 1910.
Ioan F. Negruțiu, m. p.
prezident.
Dr. Iuliu Maniu, m. p.
director executiv.

Case de vînzare.

Casele Nr. 23, 27 și 31. din strada pantofarilor (Varga utca) din Orăștie, — să fac (921) de vînzare, 1-1 din mîna liberă. A să adresa pentru prețuri la proprietarul lor, în casa de sub Nr. 31.

APEL!

Avem onoare a aduce la cunoștința P. T. publicului, că însoțirea economică-comercială „Mugurul“ în sezonul acesta a luat măsuri pentru a să putea lipsi de agenți generali în afacerile cu altoi de viță, de-oarece acești agenți, răul fost necesar până acum, cari costă mult și suntem siliți a-le da proviziuni din ce în ce mai mari, în detrimentul cîntelei, fiind siliți a urca în măsura proviziunilor și prețul produselor pepinerilor noastre, pot fi ușor înlocuiți prin inteligenții nostri dela sate, dîndule acestora ocaziune de câștig frumos, fără de a avea osteneală mare în schimb.

Cu acest prilej ne luăm voie a ruga pe toți d-nii preoți, învățători, comercianți români, etc. din ținuturile replantînde cu vii altoite, de a lua însuși în mînă conscrierea de comande pentru procurarea de altoi.

Însoțirea plătește fie-cărui agent comunal, (preot, învățător, comerciant, jude comunal), care însinuă comande în masă, după eșepuirea în regulă a acestor comande, 6% proviziune din valoarea brută a comandelor în bani sau la dorință în altoi de vie.

Tot această proviziune o plătim și pentru mijlocirea comandelor de semănături pentru sezonul de primăvară 1911.

Informațiuni detaliate precum și listă de prețuri, eventual cărți pentru conscrierea de comande, trimitem la cerere gratis și franco.

(907) 3-3 „Mugurul“
însoțire economică-comercială
Ellisabetopole (Erzsébetváros)

„Város-major Szanatorium“
și
„HYDROTHERAPIE“
26 odăi arangiate cel mai modern. Supraveghiere medicală permanentă.
Telefon 88-99.
Birou central; stabiliment medical:
Budapest, Ferencz körút 29.
n. a 8-9; d. a. 3-5.
Director-șef:
Dr. Cosmutza.
(884) 5-

AVIZ!

- Holde de vînzare, în Orăștie. -

Unsprezece holde de arătură de prima clasă, să vînd din mînă liberă!

Nu-s departe de oraș. Să vînd într-una sau și cite o holdă. Că cine vinde?, să află dela administrația acestei foi. (914) 2 3

Prăvălie

În comuna Vaidei, (str. Orăștie), e de vîndut împreună cu casa în care e.

Învîrtire bună. Lu loc bun. Să face de vînzătoare din pricină că proprietarul vrea să meargă la America. (912) 2-2

A să adresa la:

Tanase Comșa
comerciant, Vajdal
(p. u. Orăștie-Sădărozi).

Fi-e dragă sănătatea?
Atunci trebuie să știi că vestitele
PURGO-BAYER
sunt singurele tablete ideale și nestrică-
(746) cloase de mînat. 11-20

Fi-e dragă sănătatea?
Atunci trebuie să știi că vestitele
PURGO-BAYER
sunt singurele tablete ideale și nestrică-
(746) cloase de mînat. 11-20

Renumitul
CALENDARUL „MINERVEI“
de la București, pe 1911, să află de
vînzare la »Librăria Națională« din
Orăștie. Prețul 1 cor. 25 fil. și 20
fil. de porto.

Pește sărat de tot soiul,
din magazinele
băncii de credit din Brașov, trimi-
te cu posta sau cale ferată cu
prețurile cele mai ieftine, primind
arvună sau cu rambursă, (99) 4-10
Josef Huttmann, Brașov.

A ieșit de sub tipar și să află de vînzare:

„Calendarul Național“ pe 1911.

E fără păreche între Calendarele române de la noi! Prin mulțimea chipurilor sale minunate, și cari nu să pot găsi nădăruș aiurea, »Calendarul Național« de pe 1911 e cel mai frumos și mai interesant între toate Calendarele românești!

S'au tipărit numai un număr restrîns, cît știm că să trec repede. Cei ce doresc a le avea, să grăbească, că să nă rămînă fără ele. Mai tirziu nu să pot tipări altele!

Vederi din Davos.

Vederea orașului Davos, din care marele Vasile de Stroescu a trimis în anul acesta jumătate de milion coroane ca dar pentru ajutorarea culturii române în Ardeal și Ungaria!

Casa în care a locuit V. Stroescu în Davos, și din care a trimis minunatele sale daruri! E un palat măreț cu 5 rînduri, care e sfințit și ajuns pentru noi istoric, prin darurile ce din acel palat s'au răvârsat spre noi.

Scrisoarea Stroescu.

Scrisoarea dlui V. Stroescu către „Libertatea“ cînd redacția l'a rugat să-î dea fotografiile. Insași scrisoarea e fotografată și așa e dată în Calendar, că fiecare vede slova lui Stroescu, scrisoarea mîinii lui însași! — Și alte vederi din Davos.

Apoi vederea hotelului »Palace Hotel« din Montreux, la marginea lacului de Geneva, în Elveția, loc minunat, la care s'a dus marele nostru binefăcător după-ce a plecat din Davos.

Biserica românească din Baden.

Dela Montreux dl Stroescu a mers la Baden-Baden, în Germania, și acolo și-a luat foarte frumoase fotografii (chipuri) ale bisericii românești din acel oraș atît de departe în lumi străine! E o biserică scumpă zidită de fostul Domn al Moldovei *Mihailachi-Vodă Sturza* de pe la 1844—45. Mulți Români nici n'au mai auzit de ea, decum s'o fi văzut!

Di Stroescu a avut marea bunătate a descrie însuși pe sama »Calendarului Național« al nostru, acea biserică și a ne trimite atît chipul ei din afară, cît și chipul măreț al iconostasului și al unei statue (monument) din lăuntru! In »Calendarul Național« pe 1911 cetitorii află descrierea făcută de însuși dl Stroescu, a acestei foarte frumoase biserici românești din depărtatul oraș nemțesc.

In acelaș Calendar cetitorii află fotografiile dlui Vasile de Stroescu așa cum era el la vîrstă de 32 ani (chip pînă acum ne-dat de nici o foaie dela noi!), apoi cum era la 40 ani și cum la 48 ani.

Tot aci chipul inginerului *Aurel Vlaicu*, cel de care atîta să mîndrește azi neamul românesc; chipul *mașinei lui de zburat*, chipul lui în *zbor pe sus*, cînd abia să vede cît o pasere, și apoi: chipul *casei părintești* alui Vlaicu; chipul curții părinților lui, etc. chipuri cari iară nu le-a mai arătat nimenea și nu să pot găsi aiurea, fiind ele fotografate anume pentru »Calendarul Național«!

Chipuri istorice.

Chipul cînd *Stefan-cel-mare* ară cu Polonii prinși în jug locul unde i-a bătut în Codrul Cosminului, făcînd o poiană nouă în mijloc de codru, botozată de atunci, »*Dumbrava-Roșie*«.

Chipul cînd *capul lui Báthory* Principele Ardealului bătut de *Mihail-Viteazul*, e adus de Săcui naintea lui *Mihail* pe tîpsie

Afînd de foarte vrednică lucrarea Atelierului de țesătorie din Orăștie, Calendarul nostru din ăstan a dedicat mai multe pagini acestui atelier național. Să dau în el chipuri foarte frumoase, cari nu s'au arătat aiurea!

O cupertă (învăitoare) foarte frumoasă împodobește Calendarul Național pe 1911: In cele patru colțuri patru icoane frumoase: Sus *BISERICA DELA CEBEA* cu *GORONUL LUI IOREA*; alături *MORMINTUL LUI A. LANCU*, cu crucea și îngrăditura lui, jos: *Chipul lui A. IANOU* și alături o țesătorie din Atelierul dela Orăștie. Printre ele țesătură românească după albumul dsoarei *Minerva Cosma*. E însași cuperta o icoană națională foarte drăguță și de preț!

Incolo: vederi dela potopul din Bănat, cari aiurea nu s'au mai dat! — Apoi țesute chipuri din lumea mare!

De cîtit material foarte ales: poezii, nuvele, glume etc.

Prețul lui.

Scofînd noi Calendarul acesta ăstan și mai mare ca anul trecut cu 20 pagini depline, și mai bogat ca ori-cînd în chipuri neîntrecute de interesante, și împodobindu-l cu o cupertă frumoasă și scumpă, — am fost siliți a-î urca prețul cu 2 cr. (4 fil.). Să vinde dar ăstan cu 40 fil.

La 10 exemplare plătite deplin, să dau două pe de-ăsupra și să tri-franco (posta plătită) acasă!

Cei ce cumpără 15—25 ex. le capătă cu 14 cr. (28 fil.), dela 25 în sus, cu 12 cr. (24 fil.) unul, — trimise franco (posta plătită de noi!).

— **FĂRĂ BANISĂ DAU** numai la oameni nouă bine cunoscuți din anii trecuți ca plătitorii cinstiți, precum și la abonenți vechi și di-ne plătitorii ai noștri.

Trimiteți banii la:

Admin. „LIBERTATEA“ Orăștie (Szászváros).

Anunț.

Institutul „PROGRESUL“ din *Ilia mur*, are în comuna *Ilia-Murășană* (Marosillye) în curtea institutului 220 cară nutreț de trifoi și 10 cară nutreț de fin, de vînzare.

Doritorii de cumpărare să se adreseze susnumitului institut.

(920) 1—4. Direcțiunea.

Mașina de cusut
Singer
pentru familie, — e cel mai de folos dar de Crăciun.
Mașinile noastre să cunosc de pe marca „S“.
SINGER Co. depozit de mașini de cusut în Deva.
(919) 1—3

Vin bun!

Recomand onoratului public renumitele vinuri dela *Șiria*, *Gâlșa*, *Musca* și *Măderat*, de masă și friptură, cu prețurile următoare:

Vinuri de masă:		cor.
Din anul:		
1907. Alb, 100 litri	...	62—
1908. Alb	...	58—
1908. Roșu	...	64—
1909. Rizling alb	...	50—
1909. Rizling tare	...	52—
1909. Amestecat	...	48—
Vinuri de friptură:		
1910. Roșu	...	50—
1910. Șiller	...	50—
1910. Mustafaer mestecat	...	46—
1910. Rizling și Ruje amestec.	...	48—
1910. Vin alb, de masă	...	44—
1908. Rachiul de comină, pre-găt. propriu	...	1 50
1908. Rachiul de comină, spec.	...	2—
1908. Rachiul de drojdii	...	2 20
- Vinul nou să trimită fără drojdii!*

Comandele să expedieze sub îngrijirea proprie și pentru veritabilitatea vinurilor garantez.

Comandele să se facă numai dela 50 litri în sus. Prețurile de sus din pivnița mea, să compută după 100 litri.

Prețul vaselor: Butoaiele să dau împrumut pe timp de două luni, iar dacă cineva le voește de tot, atunci să compută cu prețurile următoare:
Vase de 50—60 litre cor. 12—
Vase de 100—125 litre cor. 15—
Vase de 150—160 litre cor. 20—
Vase de 200—220 litre cor. 26—
Prețul vaselor mai mari decît acestea să socotesc cu 12 fileri litru.

Din principiu mostre nu trimit, dar promit serviciu conștient și promisiunea o și împlinesc.

Din cauza producției slabe prețurile vinurilor să urcă!

Mă rog a comanda recomandat.

In așteptarea on. dvoastre comenzi, sunt cu stimă

Petru Benea,
proprietar de vii
Șiria (Világos, Arad m.)

Căsătorie.

— Un tiner serios. —

Sunt comerciant în tovărășie cu un companist. Avem o prăvălie foarte frumoasă și buuă românească. Orașelul unde ne-am așezat e orașel frumos cu jur foarte mare. Prăvălia e în cel mai bun loc, și în jur cea mai vestită. In prăvălie am băgat capital 4000 coroane.

Voind a mă căsătorii, aș căuta o fată de Român din familie bună, și de casnică avînd zestrul dela 15 mii pînă la 20.000 coroane. Dacă iar afla nainte de a face cunoștință, bucuros trimet poza mea. Ofertele să se trimită la Administrația »Libertății«, care păstrînd tot secretul, le înaintează la anunțant. (902) 2—3

Canecelist notarial.

In cancelaria subscribului, ca ajutor pe timp de 6 luni află pli-care momentană, unul care e versat în agendele notariale!

Remunerațiune 70 cor. lunar.

Reflectanții să se adreseze subscribului în scris.

Sibiul (p. u. Seliște, Szeben m.)

Aureliu Hatiegan,
(916) 2—2 notar comunal.

Noutate!

Lecithin-Cognac-ul

în urma puterii sale hrănitoare, e cognac vindecător de prima calitate, întăritor!

Cognacul-Lecithin are un efect minunat la persoane rămase napoi în dezvoltare, atît la copii cît și la juni, dar mai ales la reconvalescenți (oamenii trecuți peste o boală și acum sub înțrămare), — căci puterea lor scăzută, după scurtă întrebuintare a Cognacului-Lecithin, le revine cu desăvîrșire, — pentru ceea-ce și medicii îi recomandă tare.

(915) Locuri de vînzare: 2—10
— In Orăștie: la firma *Jurkovits*. —
Pentru ținutul *Dobrei*: la firma *Komloşy* și la *Frații Musteș*, prăvălii mixte. —
In *Dicioșmartin*: prăvălia *D. Boilă*.

E important pentru dame
să citească acest anunț!
In prăvălia de modă pentru dame alui
MATEI WEINER
Budapesta VI. Andrassy u. 3.
să aranjează din 15 Nov. pînă
în 24 Dec. un mare

tîrg de Crăciun

pe lînga prețuri neobiceit de ieftine! Vin la vînzare:

- Flanel de sport, calit. bună acum 17 1/2—19 1/2
- Flanel englezesc, col. fuchs acum 29 cr.
- Barchină tinor, mod. nouă turcești acum 35 cr.
- Levantis (creton) bun de spălat, 200 modele acum 19—29 cr. și mai sus.
- Delaine de spălat, modele clasice acum 23—27 cr. și mai sus.
- Mătasă de haină, pînză, în toate colorile acum 39—55 cr.
- Camgarn. țesătură mărge și diagonală 120 cm. lat., toate colorile, acum 49—58 cr. și mai sus.
- Postav pt. fermol, col. negre, 130 cm. lat. acum 49—85 cr. și mai sus.
- Stofă de costume, de Zsolna, model englez. 136 cm. lat., mîlto cu 3 r. acum 1-75—3 cr.
- Costeas, nouăți pt. costume, trason și bluze acum 65-75 și 98 cr.
- La cerere trimit mostre franco și în proviînță. La comandă de peste 50 cor. merge franco. (911)

ALTOI DE VIIE AMERICANĂ

splendid dezvoltate, cu rădăcini, soiurile cele mai distinse, atât pentru struguri de masă (admirabil articolu de vânzare!), cât și soiuri de vin: rizling, mușcateler, etc. —

să găsească de vânzare în pepiniera de vițe de viie nobilă dela **DOMENIUL ROMÂNESC**

DIN BOBALNA
lingă Orăștie, proprietatea dlui Dr. AUREL VLAD.

Pentru toamna de față și pentru primăvară, are la îndemână jumătate de milion altoi, tot soiuri alese!

Deși peronospora a potopit în anul de față pe alocurea școli întregi de altoi, la Bobilna, fiind foarte bine grijite, nu le-a făcut nici o stricăciune, altoile sunt foarte frumoase și pline de viață!

La cerere, să trimită Catalogul cu prețuri și îndrumări practice!

Adresați-Vă cu încredere deplină la:

„DOMENIUL DIN BOBILNA“

a dlui Dr. A. Vlad: Bâbolna, u. p. Szászváros.

NB. Pentru vilerii din Ardeal e îndeosebi cel mai potrivit izvor de cumpărat vițe de viie, fiind vițele din pepinierele dela Bobilna crescute și deprinse cu clima deluroasă ardelenască. La șes, firește, și prilește cu atât mai ușor. (832) 13—

Rudolf G. Brașșai

atelierul de tâmplărie fină pentru mobile și de măsurit pentru edificii —

gătește mobile în execuție artistică, apoi aranjamente moderne de locuințe, cancelarii, școli, și tot felul de localuri.

Lucrări de edificii și de portale, după stil și cu prețuri favorabile.

Planuri și prelininare de spese, — gratis!

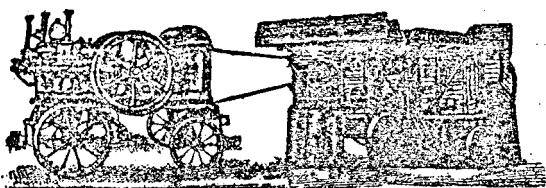
in
ORĂȘTIE (Szászváros)

Strada spitalului nr. 1/a,
easa proprie.

(605) 21—

Orăștie CAROL RECK Orăștie

depozit și atelier special de motoare și mașini agricole.

Să primească reparații de tot felul de mașini agricole și industriale.

Tin în depozit

din cele mai renumite fabrici: Motoare de benzin, de oleu brut și de gaz sugativ; mașini de abur, mașini de îmblățit, ciururi, triere, sămănători, mașini de secerat și de cosit fin, mașini pentru tocat nutreț și napi, zmicurători de cucurus, pluguri și grape universale, mașini de sămănat cucurus, mașini de tors și de cusut.

Defectele provenite de motoare și la ori-ce mașină, cumpărate dala mine, timp de un an de zile le execut gratuit! — Asigurând on. public de serviciul prompt și lucru solid!

Instalez

mori de foc și de benzină, mașini de scărmanat lână, piua pentru postavuri și fintini cu piston de lanț! E cea mai nouă creațiune mecanică. Produce apă pe minut 70—100 litre, cu forța unui singur copil de 8 ani, ori-ce adincime.

Cu toată stima

CAROL RECK
in ORĂȘTIE - SZÁSZVÁROS
(in casele dlui WOLF, drumul ferii).

PREȚURI IEFTINE.

„MUGURUL“
Insoțire economică comercială, Elisabetopol (Erzsébetváros)
(Kisküküllő vm.)

!! Altoi de viie !! Calitate distinsă pe lângă prețurile cele mai moderate, soiuri de vin și de masă, viță americană cu și fără rădăcină, ochiuri de altoi, viță europeană cu rădăcină, — de vânzare la

Insoțirea economică „Mugurul“ : Elisabetopol :
: : comercială : : „Mugurul“ : (Erzsébetváros, Kisküküllő vm.)

Material disponibil în altoi peste două (2) milioane!

Școalele de altoi n'au fost atacate de peronospora!
La cumpărări pe credit cele mai ușoare condițiuni — **plătire pe 10 ani cu 7%.**

La cerere preț curent și instrucțiune gratis și franco.
Insoțirea primește gratis elevi pentru învățarea altoitului și manipularea școalei de altoi.

(906) 3—12

Birou de informații.

Cunoscind multele lipsuri ale publicului românesc din provincie, m'am hotărât să deschid în **Budapesta** birou de informație și **Agentură Românească.**

Ori-ce informație relativ la petițiile înaintate la ministri și alte foruri, ori-ce informații comerciale și în general în ori-ce cauză, dau în rezultat de 2—3 zile ori-și-cui, rezolvând toate chestiile în modul cel mai cinstit.

Urgitez rezolvirea petițiilor. Vorbesc în persoană cu referentul cauzei și rog rezolvirea favorabilă.

Fac tot felul de mijlociri comerciale și comanda.

Prețuri moderate, serviciu prompt, informații detaliate. (904) 3—5

La aviz aștept la gară.

L. OLARIU,
Budapesta, Lajos utca 141 III/19.

THE CAMPBELL

Fabrică de motoare cu renume universal întrează cele mai bine construite și durabile

MOTOARE și de benzin
LOCOMOBILE oleu brut gaz și gaz sugativ.

Lucrarea cea mai ieftină, mai sigură, neonturbată! Prețuri ieftine. Plăți favorabile. Garanție în toată privința!

841 Rezentant general: 12—26
Victor Korányi Budapest
VI, Liszt Ferenc-ter 9.
Telefon 64—64.

(890) Societatea pe acții 5—14

HOLANDEZĂ

pentru asigurări asupra vieții
(Algemeene Maatschappij van Levensverzekering en Lijfrente)
in **AMSTERDAM.**

Direcțiunea pentru Ungaria: Budapesta, VIII., Rákóczy-út 1.
La finea anului 1909 avea sume asigurate peste **358 milioane coroane!**

Suma totală a rezervei de premii: 107 mil. 216.324-96 K.
A plătit asigurațiilor până acum: 96 mil. 370.016-33 K.

Premiile cele mai ieftine.

Prospecte sau alte deslușiri dau cu plăcere: Direcțiunea pentru Ungaria în Budapesta și Rezentanții Societății din țara între-gă, precum și

Dirigența pentru Ardeal: **Agentura pentru Sebeșul-săsesc (Szászsebes) — și jur:**
Fritz Prediger iun. IOAN PAVEL și HEINRICH SCHUNN,
Brașov, Str. neagră 14. învățători în Sebeșul-săsesc.

(905) **ANUNȚ.** 3 6

Viță altoită de tot felul de soiuri; foarte bine lucrată și dezvoltată să vinde cu prețuri ieftine la școala de viierit alui **Nicolae Bojiția,** Szászsebes, strada Tăului nr. 12.

Atențiune!

Să atrage atențiunea asupra noului depozit de spirt din Orăștie, — unde să poate căpăta cel mai ieftin și nefalsificat Spirt, precum și Licuieruri, Vinuri, în detalii și în mare! (844) 10—12

Fritz Chrestel
in Orăștie, Plața poștii.

In atelierele de **EUGEN NICOLA** din **BLAJ** (Balázsfalva) să pregătesc cele mai bune pluguri și mașini economice. Să află în depozit totdeauna gata, cele mai renumite motoare de benzin, locomobile și garnituri pentru îmblățit cu motor. Motoare de benzin stabile, motoare pentru gaz sugativ. Mori de măcinat, — cu un cuvânt tot felul de mașini economice! — Să vind cu prețuri moderate, și condițiuni de plată favorabile, în rate. Cea mai mare garanță!

— Pentru răspîndirea motoarelor mele, primesc și schimb mașinile de vapor! Cei-ce doresc a-și cumpăra ori-și-ce fel de mașini, să se adreseze cu încredere la firma

Eugen Nicola, atelier de mașini în Blaj (Balázsfalva).

Deslușiri și informațiuni să dau gratis!
Catalog franco și gratis! (813) 2—18 Spriginișii industria română!